

## **Spis treści:**

Wykaz skrótów

Wstęp

## **ROZDZIAŁ 1. Przedmiot badań penitencjarystyki, pedagogiki penitencjarnej i resocjalizacyjnej**

## **ROZDZIAŁ 2. Rozwój systemów penitencjarnych – zarys problematyki**

- 2.1. Początki rozwoju instytucji więzienia, kar oraz koncepcji poprawy uwięzionych
- 2.2. Domy poprawy oraz domy pracy przymusowej
- 2.3. Zakłady amsterdamskie
- 2.4. Przytułki i zakłady we Włoszech
- 2.5. Geneza systemu celkowego
- 2.6. System celkowy w odmianie pensylwańskiej
- 2.7. System celkowy w odmianie auburnskiej
- 2.8. Geneza klasycznego systemu progresywnego
- 2.9. System progresywny w odmianie angielskiej
- 2.10. System progresywny w odmianie irlandzkiej
- 2.11. System regresywny
- 2.12. Reformatoria amerykańskie
- 2.13. Zakłady borstalskie w Anglii

## **ROZDZIAŁ 3. Rozwój instytucji penitencjarnych na ziemiach polskich – zarys problematyki**

- 3.1. Okres średniowiecza (feudalizmu)
- 3.2. Pierwsze domy poprawy oraz instytucje więzienne
- 3.3. Polska myśl penitencjarna
- 3.4. Wykonywanie kary pozbawienia wolności w prawie polskim XIX w.
- 3.5. Sytuacja więziennictwa na ziemiach polskich pod zaborami (zarys)
- 3.6. Penitencjarystyka w okresie II RP (okres międzywojenny)
- 3.7. System penitencjarny w okresie powojennym
- 3.8. Polskie więziennictwo w latach 1969–1989
- 3.9. Zmiany w przepisach prawa i polityce penitencjarnej po 1989 r.

## **ROZDZIAŁ 4. Rozwój koncepcji kar kryminalnych**

- 4.1. Prawo karne w starożytności (zarys problematyki)
  - 4.1.1. Kodeks Hammurabiego
  - 4.1.2. Prawo mojżeszowe, Pięcioksiąg i Dekalog
  - 4.1.3. Prawodawstwo Hetytów
  - 4.1.4. Prawodawstwo karne starożytnej Grecji
  - 4.1.5. Prawa helleńskie
  - 4.1.6. Prawo w starożytnym Rzymie
- 4.2. Teorie (konceptje) kary kryminalnej
  - 4.2.1. Konceptje bezwzględne (absolutne)
  - 4.2.2. Konceptje względne (użyteczne)
  - 4.2.3. Konceptje mieszane (eklektyczne)

- 4.2.4. Koncepcje sprawiedliwości naprawczej
- 4.2.5. Kontestatorskie koncepcje wobec kary
- 4.3. Funkcje kary kryminalnej oraz determinanty jej skuteczności
- 4.4. Aktualne nurty odpowiedzialności karnej

## **ROZDZIAŁ 5. Regulacje prawne oraz zasady normujące standardy wykonywania kar pozbawienia wolności, personelu i oddziaływań resocjalizacyjnych**

- 5.1. Reguły minimalne ONZ
- 5.2. Europejskie Reguły Więzienne oraz sankcje alternatywne
- 5.3. Podstawowe zasady prawa karnego wykonawczego
- 5.4. Zasady oddziaływania penitencjarnego
- 5.5. Prawne podstawy oddziaływań resocjalizacyjnych w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności oraz zapobiegania przestępczości w Polsce
- 5.6. Zasady filozofii penitencjarnej Williama Rentzmanna
- 5.7. Główne zasady resocjalizacji penitencjarnej według Henryka Machela
- 5.8. Zagadnienia dotyczące personelu więziennego w prawie europejskim

## **ROZDZIAŁ 6. Struktura organizacyjna systemu penitencjarnego w Polsce**

- 6.1. System penitencjarny w Polsce
- 6.2. Służba Więzienna jako istotny element systemu penitencjarnego
- 6.3. Typologia jednostek penitencjarnych
- 6.4. Statystyka skazanych i ukaranych przebywających w poszczególnych typach zakładów karnych według grup klasyfikacyjnych i systemu odbywania kary w latach 2011–2020
- 6.5. Rodzaje zakładów karnych
- 6.6. Systemy odbywania kary pozbawienia wolności
- 6.7. Podstawy klasyfikacji skazanych, organy jej dokonujące oraz zakres ich działań
- 6.8. Struktura liczbowa populacji osadzonych w polskich jednostkach penitencjarnych

## **ROZDZIAŁ 7. Teoretyczne podstawy oraz metodyka oddziaływań resocjalizacyjnych – założenia ogólne**

- 7.1. Metodyka resocjalizacji – definicja i założenia
- 7.2. Psychologiczne inspiracje oddziaływań resocjalizacyjnych – założenia ogólne
  - 7.2.1. Metody pracy resocjalizacyjnej w teoriach psychodynamicznych
  - 7.2.2. Metody pracy resocjalizacyjnej w teoriach behawioralnych
  - 7.2.3. Metody pracy resocjalizacyjnej w teoriach kognitywno-behawioralnych
  - 7.2.4. Metody pracy resocjalizacyjnej w teoriach humanistycznych
- 7.3. Modele (koncepcje) resocjalizacji skazanych
- 7.4. Procedury oddziaływań resocjalizacyjnych
  - 7.4.1. Oddziaływania psychotechniczne
  - 7.4.2. Oddziaływania socjotechniczne
  - 7.4.3. Oddziaływania kulturotechniczne
  - 7.4.4. Wdrożenie do samowychowywania
- 7.5. Metody oddziaływań realizowane w jednostkach penitencjarnych
  - 7.5.1. Metody wpływu osobistego
  - 7.5.2. Metody wpływu sytuacyjnego

7.5.3. Metody wpływu społecznego

7.5.4. Metody zorganizowane

7.5.5. Metody psychokorekcyjne

7.6. Środki i formalno-proceduralne sposoby oddziaływań penitencjarnych podejmowane w zakładach karnych oraz ich podstawy prawne

## **ROZDZIAŁ 8. Penitencjarne procedury oraz programy resocjalizacyjne realizowane w zakładach karnych**

8.1. Diagnozowanie penitencjarne – cele i funkcje

8.2. Badania osobopoznawcze skazanych

8.3. Prognozowanie kryminologiczno-społeczne oraz penitencjarne (czynniki prognostyczne)

8.4. Programowanie oddziaływania resocjalizacyjnego – indywidualny program oddziaływań (IPO)

8.5. Procedura oceniania i opiniowania skazanych

8.6. Programy resocjalizacyjne o charakterze grupowym realizowane przez działy penitencjarne

8.7. Resocjalizacyjne programy realizowane przy współpracy z Unią Europejską

## **ROZDZIAŁ 9. Instytucjonalno-prawne sposoby wspomagania readaptacji społecznej zawarte w kodeksie karnym oraz kodeksie karnym wykonawczym**

9.1. Mediacja po wyroku

9.2. Zezwolenia na czasowe opuszczenie terenu zakładu karnego

9.3. Warunkowe przedterminowe zwolnienie

9.4. Pomoc postpenitencjarna

## **ROZDZIAŁ 10. Funkcje i zadania personelu penitencjarnego i terapeutycznego – podstawy prawne**

10.1. Personel penitencjarny w świetle konwencji międzynarodowych (wybrane aspekty)

10.2. Struktura i personel działów penitencjarnych – charakterystyka

10.3. Funkcje działów penitencjarnych, kwalifikacje personelu oraz zadania wychowawców w polskim prawodawstwie

10.4. Rola i zadania psychologów penitencjarnych

10.5. Zadania ośrodków diagnostycznych

10.6. Personel i zadania działów/oddziałów terapeutycznych

## **ROZDZIAŁ 11. Specyfika oddziaływań wychowawczych wobec różnych kategorii skazanych**

11.1. Skazani zakwalifikowani do kategorii „niebezpiecznych”

11.2. Skazani recydywiści

11.3. Skazani odbywający karę po raz pierwszy

11.4. Skazani – młodociani

11.5. Skazane kobiety

11.6. Skazani długoterminowi

11.7. Skazani – cudzoziemcy

11.8. Skazani zakwalifikowani do odbywania kary w systemie terapeutycznym

11.8.1. Skazani z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeni umysłowo

11.8.2. Skazani z zaburzoną preferencją seksualną

11.8.3. Skazani uzależnieni od alkoholu

11.8.4. Skazani uzależnieni od środków psychotropowych lub substancji odurzających

## **ROZDZIAŁ 12. Alternatywne środki wobec kary pozbawienia wolności oraz ich readaptacyjny wymiar**

12.1. Kary nieizolacyjne

12.1.1. Kara grzywny

12.1.2. Kara ograniczenia wolności

12.2. Nieizolacyjne środki reakcji prawnokarnej na przestępstwo

12.2.1. Środki karne

12.2.2. Środki probacyjne

12.2.3. System dozoru elektronicznego

12.3. Rola i zadania kuratora sądowego w kontekście readaptacji społecznej skazanych w warunkach probacji

12.4. Wpływ środowiska rodzinnego na readaptację społeczną skazanych w trakcie stosowania kar nieizolacyjnych oraz systemu probacji

12.5. Próba oceny skuteczności readaptacyjnej stosowania kar nieizolacyjnych oraz systemu probacji

Bibliografia